

**Παρουσίαση του βιβλίου «Μελέτες»
της Chiara Lubich**

Κωνσταντινούπολις, 14 Μαρτίου 2015

Εισήγησις π. Νικολάου Wyrwoll

Μεγάλη όντως η τιμή και η χαρά μου να ομιλώ σήμερα, ημέραν κοιμήσεως της Κιάρας (Φωτεινής) Lubich (22 Ιανουαρίου 1920 – 14 Μαρτίου 2008) και “γενέθλιον ημέραν” αυτής “εις ζωήν αιώνιον”, περί του προσώπου και του έργου της, γλώττη ελληνική, γλώττη τη των αγγέλων, ην εσπουδάκαμεν κατά την εν Ρώμη διατριβήν μας, εν έτει 1957 (χιλιοστώ εννιακοσιοστώ πεντηκοστώ εβδόμω), καθ’ ο έγνωμεν την σκέψιν της Chiaraς το πρώτον, μετά των, Νικολάου Φωσκόλου, Αναργύρου Πρίντεζη (+16.3.2012) και Ελευθερίου Fortino (+22.12.2010). αργότερον δε από κοινού μετὰ του Βαρθολομαίου Αρχοντώνη

Έλεγεν προς ημάς κάποτε ο πνευματικός πατήρ ημών Γουλιέλμος Klein SJ: “Πρέπει να γνωρίσητε το κίνημα των Φοκολάρι. Ούτος είναι αληθής μοναχισμός. Μετά από

εκείνο η προ ημών ιστορία του μοναχισμού ομοιάζει προς προϊστορίαν“. Τα έτη εκείνα, σημειωτέον, ήτο απηγορευμένη πάσα συνάφεια υποψηφίων κληρικών ή κληρικών μετά του κινήματος.

Ο συνιδρυτής του Ύγιнос Giordani μας υπενθυμίζει ότι τα κείμενα της Κιάρας δεν εκτρέπονται εις ποιητικές εξάρσεις, αλλ' αποτελούν καρπόν συγκεκριμένου βίου και δωρίζουν σπέρματα ζωής αιωνίου (Med.it S.8).

Η σημερινή μου Εισήγησις αναφέρεται εις δυο παραδείγματα εκ βίου συγκεκριημένα, παραπέμποντα δε, όπως και της Κιάρας, εις σποράν διά ζωήν αιώνιον:

A. Τον βυζαντινό Άγιο Νικόλαο και

B. Τους Ορθοδόξους σπουδαστάς εν πόλει Regensburg.

A. Ο βυζαντινός Άγιος Νικόλαος

Το έτος 1957 (χίλια εννιακόσια πενήντα επτά), ως προανεφέρθη, εγνωρίσαμεν εν Ρώμη το ειδικό χάρισμα της

Κιάρας, και την ελευθερώσα ημάς σκέψιν περί του “εγκαταλελειμμένου Ιησού” (Gesù abbandonato).

Το έτος 1958 (χίλια εννιακόσια πενήντα οκτώ) ο Σχολάρχης του Γερμανο-ουγγρικού ποντιφικού Κολλεγίου μας, πατήρ Franz Graf von Tattenbach SJ, παρεπέμψατο εις το λεχθέν υπό της Κιάρας: “οι όντως Άγιοι είναι άνθρωποι δυνάμενοι να συλλάβουν την έννοιαν του Σταυρού” (Μελέτες, σ. 13) και μας προέτρεψεν: «Ποιήσωμεν προσκύνημα εις Βάριον της Ιταλίας. Ο Άγιος Νικόλαος είναι ο Άγιος του “εγκαταλελειμμένου Ιησού”».

- Ο Άγιος Νικόλαος έχει οφθαλμόν ανοικτόν διά τους εν ανάγκη.
- Βλέπει τους κινδυνεύοντας εν πλοίω και εν θαλάσση ως τον “εγκαταλελειμμένον Ιησούν”.
- Ο Άγιος μεριμνών διασφαλίζει σιτηρά διά τους πεινώντας συμπολίτας του της πόλεως των Μυρέων.

- Ο Άγιος μανθάνει ότι εν Κωνσταντινουπόλει τρεις αξιωματικοί συκοφαντούνται και καταδικάζονται αδίκως εις θάνατον, ως ο “εγκαταλελειμμένος Ιησούς”. Παρεμβαίνει και κατορθών λαμβάνει παρά του βασιλέως χάριν και τους απελευθεροί.

- Παιδιά άνευ ανθρωπίνης προστασίας κινδυνεύουσι θανάτω ως ο “εγκαταλελειμμένος Ιησούς”, ο οποίος κάποτε διέφυγε εις Αίγυπτον, και ο Νικόλαος τα σώζει, κατά δυτικήν παράδοσιν, εκ του μακέλλου.

- Ο Άγιος κατά νύκτα παρεισφέρει το αναγκαίον δια τας τρεις κόρας προς υπανδρίαν των ποσόν, ώστε να δοξασθή απ’ ευθείας ο Θεός αντί του δούλου Του.

Ιδού πώς η Κιάρρα περιγράφει την δράσιν του Αγίου: «Ορισμένοι ποιούν πράξεις “εξ αγάπης”. Άλλοι ποιούν πράξεις, επιζητούντες να καταστούν αυτοί “η Αγάπη”, να γίνουν οι ίδιοι αγάπη. Ο Νικόλαος βλέπει αν ο τρόπος να

πλησιάζη και να υπηρετή τις τον αδελφόν είναι συμβατός με την καρδίαν του Θεού, όπως ο ίδιος δηλαδή ο αδελφός θα το επιθυμούσε, θα το ονειρευόταν, αν είχε ενώπιόν του όχι εκείνον, αλλά τον Θεόν» (Μελέτες, σ. 42 εξ.).

Ο Σχολάρχης μας ο Tattenbach μας έλεγε: επικαλεσθήτε τον Άγιον Νικόλαον και θα σας βοηθήσει να διέλθετε τον βίον κατά την κλήσιν της Κιάρας.

Ούτω εδιδάχθημεν υπό της Κιάρας την ανατολικήν ή βυζαντινήν εκδοχήν του «αγάπη αυτόν είναι» εν τω προσώπω του Αγίου Νικολάου. Ο ίδιος έδρασεν εν τω τόπω τούτω, όπου σήμερον Τουρκία. Πολλοί προερχόμενοι εκ των νοτιοτέρων ακτών, όπου η Λυκία, η Παμφυλία, τα Μύρα, το σημερινόν Demre, κατέφυγον προ χιλιετίας εις Νότιον Ιταλίαν, δια να αποφύγουν τας συχνάς επιδρομάς ληστών, κουρσάρων και Σαρακηνών. Μετ' αυτών έφερον το κατ' ανατολάς «αγάπη αυτόν είναι» ή «αγάπη αυτόν γενέσθαι». Εν έτει 1087 (χιλιοστώ ογδοηκοστώ εβδόμω) οι Ρωμηοί ούτοι ηθέλησαν να έχωσι μαζί των, εις την κατά Νότον

Ιταλίαν, όπου μετώκησαν, και τον διδάσκαλόν των, τον Άγιον Νικόλαον. Εμπορικά πλοία εκ Βαρίου της Ιταλίας μετήνεγκαν εκεί τα τίμια λείψανα του Αγίου, και δη ουχί εις την μητρόπολιν του λατίνου επισκόπου αλλά εις την εγκαταλειφθείσαν προσφάτως τότε έδραν του βυζαντινού κυβερνήτου-«κατεπάνω», εκπροσώπου του εν Κωνσταντινουπόλει αυτοκράτορος των Ρωμαίων. Και τούτο, παρά τας μαχητικές ενεργείας των λατίνων να κρατήσωσι τα λείψανα δι' εαυτούς.

Ο Νικόλαος επέπρωτο ούτω να συνεχίση την ποιμαντικήν αυτού διακονίαν εν τη Ιταλία του Νότου, διασώζων το ειδικόν χάρισμα όπερ θα προέβαλλεν χίλια έτη ύστερον η Κιάρρα, κηρύπτουσα τον 'εγκαταλελειμμένον Ιησούν'».

Η ίδια το περιγράφει εν προκειμένω ως εξής:

«Κύριε, δος μοι όλους όσους είναι μόνοι τους... Εν τη καρδία μου ησθάνθην το πάθος το κυριεύον την ιδικήν σου

καρδίαν δι' όλην την εγκατάλειψιν εις την οποίαν είναι βεβυθισμένος ο κόσμος άπας.

Αγαπώ πάσαν ύπαρξιν ησθενημένην και μόνην. Ποίος παρηγορεί το κλάμα τους; ποίος συμπονεί τον αργόν τους θάνατον; Ποίος σφίγγει πάνω εις την καρδιάν του την απηλπισμένην καρδίαν;

Κύριε, δός μοι την χάριν να είμαι εν τω κόσμω το απτόν Μυστήριον της αγάπης σου· να είμαι η αγκάλη σου που σφίγγει μέσα της και διαλύει μέσα εις την αγάπην όλην την μοναξιάν του κόσμου» (Μελέτες, σ. 20).

Ο Άγιος ενεργεί όπως ενεργεί, επειδή ενθεωρεί εις τους ζητιάνους, τα ορφανά και τους ασθενείς –ενίστε και δια των σαρκικών οφθαλμών – το ωραιότατον πρόσωπον του Χριστού (Medital 55 – non nel gr!).

.....

B. Οι Ορθόδοξοι σπουδαστές εν πόλει Regensburg

Ιδού και το έτερον δείγμα δια το πώς η κλήση της Κιάρας λαμβάνει σάρκα και οστά.

«Αγάπη είναι η αγάπη με την οποίαν ο Θεός με αγαπά ή ο ίδιος αγαπάται εντός μου» (Μελέτες, σ. 21)

Ο Θεός πάντας αγαπά. Τούτο εκίνησεν εμέ και τον αείμνηστον Αλβέρτον Rauch (+10.1.2015) να γνωρίσωμεν τους συγχρόνους ημίν αδελφούς Ορθοδόξους ουχί κατ' όψιν ωσει περιηγητάς, αλλ' ως του ηλίου απαύγασμα, καθώς σημειοί η Κιάρα: «Αι ακτίνες του ηλίου, όσον εγγίζουν προς τον ήλιον, τόσον μάλλον εγγίζουν προς εαυτάς. Ομοίως και ημείς, όσον πλησιέστερον ερχόμεθα προς τον Θεόν, πληρούμενοι εν τη διαρκή πληρώσει του θείου θελήματος, τόσον περισσότερον πλησιάζομεν αλλήλους, έως ότου οι πάντες γίνωμεν έν» (Μελέτες, σ. 22 εξ.).

Το 1960 (χίλια εννιακόσια εξήκοντα), εν έτος μετά την πρώτην δημοσίευσιν των «Μελετών» (Meditazioni 1959) και με το βιβλιδάριον μεθ' ημών και εν τη καρδία ημών διήλθομεν την Ελλάδα πάσαν. Επεσκέφθημεν εν πρώτοις τον Άγιον Σπυρίδωνα εν Κερκύρα, τα Ιωάννινα, τα Μετέωρα, την Θεσσαλονίκην, μήνα δε όλον εν Αγίω Όρει τω Άθωνι, Κωνσταντινούπολιν (κατ' Αύγουστον) και την Έφεσον.

Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας μας συμπαρέλαβεν τότε εις Χάλκην. Ο ίδιος ήταν ό,τι η Κιάρρα γράφει: «το σχέδιον του Θεού περί ημών, το μη παρερχόμενον. Συμφώνως προς αυτό, ό,τι μας ικανοποιεί και μόνον είναι να βλέπωμεν εαυτούς πάντοτε εκεί όπου ο Θεός προ χρόνων αιωνίων επρονοήσατο περί ημών» (Μελέτες, σ. 19).

Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας εξέπεμπε: «την αγάπην, την αγάπην με την οποίαν ο Θεός με αγαπά ή αγαπάται εντός μου» (Μελέτες, σ. 21). Ησθάνθημεν δι' αυτόν το λόγιον του Ιησού: «''ίνα πάντες εν ώσιν'', καθώς το είπεν ο ενανθρωπήσας Κύριος, και ότι όποιος επιδιώκει την

ενότητα έχει εισέλθει εις την καρδίαν του Θεού. Εν τω κόσμω είμεθα πάντες αδελφοί, και όμως όλοι προσπερνούν ο ένας τον άλλον και τον αγνοεί, τούτο δε μάλιστα συμβαίνει και μεταξύ βεβαπτισμένων χριστιανών» (Μελέτες, σ. 38). Προσθέτει η ίδια:

«Η κοινωνία των Αγίων, το μυστικόν Σώμα υπάρχει. Ωστόσο το Σώμα τούτο ομοιάζει με δίκτυον σκοτεινών στοών. Η δύναμις να φωτίσωμεν υπάρχει, εν τοις πολλοίς δε εκφαίνεται η ζωή της χάριτος... Ο Ιησούς όμως δεν ήθελε μόνον αυτό· ήθελεν τον ουρανόν επί της γης, την ενότητα πάντων μετά του Θεού και μετ' αλλήλων. Ηθέλησε το δίκτυον των στοών πεφωτισμένον, την παρουσίαν του Ιησού εις πάσαν σχέσιν προς τους άλλους».

Κατά το προαναφερθέν ταξείδιον ευρήκαμεν και ημείς τον «εγκαταλελειμμένον Ιησούν»: Αρκετοί Ορθόδοξοι Έλληνες θα εσπούδαζον ευχαρίστως εις ρωμαιοκαθολικάς θεολογικάς σχολάς της Ευρώπης. Ημποδίζοντο όμως από

κανονισμούς οι οποίοι επέβαλλον όρκον υποταγής εις τον πάπαν ανά εξάμηνον και μάθημα εξεταζόμενον.

Υπεδείξαμεν τότε εις την Ρώμην το συγκεκριμένον πρόβλημα και το έτος 1962 εδόθη εις εμέ εντολή, όπως κοινοποιήσω επισήμως εις τον μητροπολίτην Μάξιμον Ρεπανέλλην ότι πάντες οι φοιτώντες εις ρωμαιοκαθολικά ιδρύματα δικαιούνται να λαμβάνουν πάσας τας ακαδημαϊκάς διακρίσεις άνευ όρκου. Τούτο εσήμαινε πολλά, ιδιαιτέρως δε διά Βουλγάρους, Ίβηρας, Αρμενίους, Σέρβους, Σκοπιανούς, Ρουμάνους, Ουκρανούς, Ρώσους και άλλους, λόγω της παρ' αυτοίς ελλείψεως καλών θεολογικών σπουδών κατά την δεκαετίαν του '70 (εβδομήκοντα).

Κατέστη μάλιστα τούτο δυνατόν και υποστηρικτικώς δι' ενός Ιδρύματος, του Ινστιτούτου των Εκκλησιών της Ανατολής εδρεύοντος εν Ρατισβόνη (Ostkirchliches Institut in Regensburg). Δι' αυτού διήλθον χίλιοι περίπου σπουδάστριες και σπουδαστές (κληρικοί και λαϊκοί), φιλοξενούμενοι σε ειδική Εστία και παλαιά

ρωμαιοκαθολική Μονή στο Ρέγκενσμπουργκ, προκειμένου να εκμάθωσι πρώτον την γερμανικήν και να σπουδάσωσιν εν συνεχεία συγκεκριμένην θεολογίαν εις Πανεπιστήμιον της επιλογής των (εν οίς και ο πονήσας την μετάφρασιν της Εισηγήσεώς μου εις την ελληνικήν Επίκουρος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κύριος Κωνσταντίνος Μπελέζος, προς ον πολλάί αι ευχαριστίαι μου!).

Λίαν ενθαρρυντική εν προκειμένω υπήρξε και η αποστροφή του μακαριστού Πατριάρχου Αθηναγόρου προς τον αείμνηστον αδελφόν Αλβέρτον Rauch, μετά την διακοπήν της λειτουργίας της Θεολογικής Σχολής Χάλκης, το έτος 1971 (χίλια εννιακόσια εβδομήκοντα ένα): «Ιδού νυν το υμέτερον Ινστιτούτον καλείται να αποβή μικρά τις Χάλκη!».

Ποία όμως η σύνδεσις του ως άνω Ινστιτούτου στο Regensburg με την Κιάρα Lubich;

Η Κιάρα, το έτος 1968 (χίλια εννιακόσια εξήκοντα οκτώ), ίδρυσε στο Regensburg μια αδελφότητα των Φοκολάρι. Έως της σήμερον μια ή δυο φοκολαρίνες

διακονούν εις το Ostkirchliches Institut Ορθοδόξους, έλληνας, τούρκους, αρμενίους, σύρους, κόπτας, ινδούς, ρώσους, ρουμάνους, σέρβους, βουλγάρους και άλλους σπουδαστάς. Τοιουτοτρόπως Ορθόδοξοι σπουδασταί και σπουδάστριαι γνωρίζουσιν έτι μάλλον εαυτούς και αλλήλους και μανθάνουσι να κοινωνούν του κοινού εν Χριστώ ημών βίου και της ποικιλίας των παραδόσεων.

Ηκολουθήσαμεν εν προκειμένω τα γραφόμενα υπό της Κιάρας:

«Εάν είμεθα ηνωμένοι, ο Ιησούς μένει εν τω μέσω ημών, και τούτο αξίζει αληθώς· αξίζει πλείον παντός θησαυρού τον οποίον δύναται να βαστάξη η καρδιά μας: πλείον της μητρός, του πατρός, των αδελφών, των τέκνων. Αξίζει πλείον... των μνημείων τέχνης μεγάλης τινός πόλεως ως η Ρώμη, πλείον έτι και της ψυχής ημών της ίδιας» (Μελέτες, σ. 40 εξ.).

Αν ήθελον να διατυπώσω τον άγραφον κανονισμόν του Ινστιτούτου μας, του Ostkirchliches Institut, θα τον

απέδιδον με τα λόγια της Κιάρρας: «Η κοινωνία ως βάση της χριστιανικής ζωής και ως κορύφωσίς της. Εν τοιαύτη κοινωνία ο άνθρωπος δεν βαδίζει μόνος προς τον Θεόν αλλά πορεύεται εν συνοδεία. Τούτο δε συνιστά γεγονός ασυγκρίτου ωραιότητος, το οποίον ανακαλεί εντός της υπάρξεως ημών το εκ της Γραφής χωρίον: “ιδού δη τι καλόν και τι τερπνόν αλλ’ ή το κατοικείν αδελφούς επί το αυτό ; (Ψαλμ. 132,1)”» (Μελέτες, σ. 105).

Far uno di tutti ed in tutti l’Uno. Είθε το πνεύμα τούτο να καθοδηγεί και την μέλλουσαν να συγκληθεί Πανορθόδοξον ημών Σύνοδον το έτος 2016 (δυο χιλιάδες δεκαέξι) in der polis tes metros ekklesias.

Ευχαριστίας πολλάς διά την ευήκοον ακρόασιν υμών!

Nikolaus Wyrwoll